

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik minden héten egyszer szombaton, egy íven.	↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. ↔ Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.	Előfizetési ár: egész évre 100 K., félévre 50 K. Egyes szám ára 3 K.
--	--	--

A papné.

A nőtlenség kötelessége sok tekintetben nagy erőssége a római katolikus egyház papságának és ha a mi lelkész atyáink közül egyik-másik olykor nem egészen szerencsésen választja meg az életetársát, sokan elemlegetik mi közülünk is, hogy lám milyen jó a coelibatus.

Pedig, ha egyes esetekben — nagy kivételképen — alkalom adódik is rá, hogy a középkor ezen, a maga idejében sok mindennel megokolt rendelkezését a magunk számára is megkívánjuk, a legtöbbször gyönyörködve kell megállapítanunk, hogy a mi egyházunknak egyik legnagyobb ereje éppen abban van, hogy papjaink nincsenek eltiltva a családi élet boldogságától.

A papné a mi papunknak a legkiválóbb és legértékesebb munkatársa. Gyönyörűen van elgondolva a presbiteriális egyházkormányzati rend is, mely szintén kitűnő berendezés arra, hogy a lelki gondozás nagy és felelősség teljes munkáját ne egyetlen ember végezze a gyülekezetben, de én úgy látom, hogy — kivált minálunk, ahol a presbiteriumok megalkotásánál nagyon sokszor egyáltalán nem a szigorúan vett egyházi szempontok irányadók — a papné szinte többet ér, mint az egész presbiterium.

Már a jó papné, amilyen pedig, hála Istennek, elég sok van nálunk. A jó papné nemcsak azért hűséges munkatársa az urának, mert az egyház érdekét szíven viseli, hanem azért is, mert az urának igazán felesége tud és akar lenni. A jó papné elindul a faluban és látogatja a híveket, inti, dorgálja őket, mint atyjafiait, vigasztalja a szenvedőket, enyhíti a nyomorúságot, részt vesz a tanításban s a legszebb belmissziói munkát rendszerint azokban a falukban látjuk, ahol a papné hivatása magaslatán áll.

Persze, ehhez is tudni kell, erre is nevelődni kell és nem hiábavaló beszéd, hogy a legjobb papné rendszerint a jólnevelt papeányból válik. Azért egyáltalán nem ütközöm meg a nem ritkán felhangzó kívánságon, hogy minálunk is felférne aféle szabály, mint görög katolikus testvéreinknél, hogy a papnak papeányt kell házastársul venni. De azért ezt sem lehet kizárólagos igazságként fel-

állítani és akárhányszor tapasztaljuk, hogy más társadalmi körből vett feleségek is a legszebben megértik és betöltik a jó papné hivatását.

Sokszor elemlegetett igazság, hogy a magyar közéletnek talán aránylag legtöbb kiválósága az egyszerű református parókhiákon nevelődött. Bizonyára érdeme ez papjainknak is, akik nemes önzéssel mondhatják el, hogy „én és az én házámépe tiszteljük az Urat“, — de azt gondolom, nem lehet vita tárgya, hogy az érdem oroszlanrészre mégis ebben is a papnéké. Az áldott jó, egyszerű papnéké, akik, a családayak mintaképei, egész odaadással szentelik magukat gyermekeik nevelésének.

Ezek a kedves, derék, szép, szelíd lelkű papnék de megérdemelnék a magyar társadalom minden tiszteletét, minden elismerését. De rászolgálnak arra, hogy az önzetlenség, az önmagát feláldozni készség mintaképei gyanánt mutassuk be őket. A pap maga elvégre, ha akármilyen szép munkát végez is Isten országa építésében, remélheti a maga földi ambícióinak kielégítését egyszerű pályáján is. A papné ellenben azzal a tudattal köti be a fejét, hogy örökös mártírság lesz az osztályrésze. Mert azt a sok keserűséget, olykor igaztalan megbántást, megaláztatást, amelyek a papi pálya töviseit teszik, a gyöngébb nő tisztább lelkülete sokszorosan érzi és a hátrátételt vagy megbántást nem csupán magáért, hanem férjéért is szenved. Amellett meg — és ez a legszomorúbb — a papné, amikor papnévá lesz, számot kell, hogy vessen azzal, hogy tulajdonképpen koldustarisznyát öltött a karjára.

Nem a pap életére gondolok. Szerény, egyszerű, szegényes az, de hát melyikönké nem az? Addig, míg, a pap él, ha sanyarú és sovány is, de mégis biztos kenyere van a papnénak, talán még valamicskével mostanában jobb is, mint más hasonló társadalmi állású férfi feleségének. Hanem azután? Az ember élete a fűhöz hasonló és senkiről sem tudhatjuk előre, mely percen kell szemét örökre behunynia. A papnénak tudni kell, hogy talán egy év, talán egy pár hónap múlva szomorú „lelkészözvegy“ lesz az állapota és a betevő falatja sem lesz biztosítva.

Nyolcszáznegyven korona. Ennyi az özvegy

R
1966

papné ellátása. Nem egy hónapra, amennyire nagyon kevés volna, hanem egy egész esztendőre. Nyolcszáznegyven korona, minden hozzáadás nélkül, drágasági segély és természetbeni ellátás nélkül. Még azt sem lehet mondani, amit régen mondtak: meghalni sok, élni kevés, mert ez bizony meghalni is kevés.

Az állam alig-alig jön segítségül. Nem is lehet onnan várni. A nyugdíj-intézet anyagi ereje nem engedi az ellátás emelését. Hát törődjünk bele, hogy papnéink — ezek a drága jó asszonyok — éhen pusztulásnak legyenek kitéve?

A papjaink ellátása most túrhetően jó azokon a helyeken, ahol természetben kapják a javadalmat. Azt hiszem, egy-két köből búzát vagy rozst a legtöbb tudna nélkülözni. Nem lehetne a papjainknak rágondolni a szegény özvegy papnékra? Nem lehetne önkéntes adományokkal úgy megerősíteni a nyugdíj- és gyámintézetet, hogy az özvegyekről emberséges módon gondoskodni módjában álljon?

Segíts magadon, az Isten is megsegít.

Ma nekem, holnap neked.

Jó néha az ilyen régi igazmondásokat szem előtt tartani

K. B.

Tárca

Amit láttam és átéltem Magyarországon.

Irta: *Frauenfelder Arnold.*

III. A puszta.

Néhány, fájdalom, nagyon is rövid, de semmi-féle kellemetlenség által meg nem zavart, igazán kedvesen lefolyt óra után — hála Bucsaíné tiszteletes asszonyrólunk állandóan gondoskodó figyelmességének és előzékenységének — délelőtt 10 órakor Veressel kocsiba szálltunk, amely nyílegyenes irányban, hepe-hupás, hogy úgy mondjam, sivó homokos országúton ismét a pusztán át vitt minket. Az ég derült, meleg napsugarakat bocsátott a sajátságos tájképre, amely így késő ősszel is hatalmas benyomást tesz a gondolkozó szemlélőre, ha a pásztortüzeket látja, a vad juhászok ugatását hallja s képes megérteni a pusztai folyók csendes beszédét. Úgy érzi az ember magát ebben a fenséges csendben, mintha az örökkévalóság lehetne érintené meg, még ha oly semmitmondóknak és jelentékteleneknek látszanak is a dolgok, amelyek az emberi rajongásnak, gondolkodásnak és aggodalomnak tárgyait alkotják. De még nagyobb varázsa van a pusztának a nyár vidám köntöseiben, amint azt 22 évvel ezelőtt láttam halmaival, ringó kalászmézöivel, tarka virágpompájával, a gulyások, juhások és csikósok gondtalan vidám életével. Szeretnék elbeszélni a tisztelt olvasóknak egy szép, rég elfelejtett mondát, amelyet a régi magyarok ama bársonypuha, kedves pusztai virágról, az árvaleányhajról tudnak, ha türelmüket amúgy is ennyire

igénybe nem venném. Ezzel szemben mégis megemlíthetek egy jelenséget, amelyet egész váratlanul volt alkalmunk szemlélni. Ruhámra minden pillanatban hosszú, gyengéd fehér fonalak rakódtak le, de ahányszor meg akartam fogni őket, hirtelen eltűntek: a semmiségből jöttek, a semmiségbe tűntek el. Ez — nem valami esztétikus kifejezés — az úgynevezett ökörnyál, amelynek mivolta felől seholy sem kaptam biztos fölvilágosítást. Gondolatba merülve, egyszer csak meglök barátom, ezekkel a szavakkal: „Nézd, ott van a délibáb!” És valóban elragadtatva láttam közvetlen közelben a síkon egy fenyves, napsütéses tavat, amely nem sokára széles folyammá változott át úszó szigetekkel. Az a feltevésünk, hogy talán valamely tiszamelléki tájkép tükröződhetett vissza a levegőben, — némileg valószínű lehetett, amennyiben a velünk utazó bucsatelepi jegyző úr állítása szerint itt nyáron anevezett vidékről még sokkal szebb alakú délibábokat lehet látni. Körülbelül két órai utazás után derék pusztai lovaiuk az állomásra vittek bennünket. A váróterembe való lépésemkor mindjárt szemembe ötlött egy fiatal sötétbarna arcú, göndörhajú cigány. Nagyszerűen illett reá is Lenaunak „A három cigány”-ról írt költeménye:

Lyukas a ruhájok,
Rajta a folt tarka,
Vakmerőn mindenik
Sorsát kicsúfolja.

Ő is, a szegény ördög, aki szerintem valószínűleg elfüstölte, elaludta, elhegedülte az életét, vagyis épen ezért, rendkívül hálás volt az alamizna koronáért, melyeket kezébe nyomtam.

Azonnal elszaladt onnan s egyáltalán nem valami kecsesen leült egy padra s nem fáradt el a papirpénz számlálásában. Talán régen nem látott ennyi pénzt együtt. Bármily piszkosan és undorítóan nézett is ki ez az ember, újra és újra meg kellett bámulnom, mivel egész megjelenése borzasztó képet juttatott eszembe. Ott láttam magamat, mint fiatal diákot, ama cigányfalvak egyikében, amilyenek a magyar pusztán félreeső vidékeken itt-ott találhatóak. Az utcákon és összedüledezett kunyhók között lóhullák, döglött kutyák, rothadt madarak s más dicső dolgok, amellet oly büz, amelyet szegény orrom sohasem tud elfelejteni, úgy, hogy csodálkoznom kellett, mint maradhatnak egészségesek ezek a barna legények feleségeikkel és gyermekeikkel a szemétodukban, amelyekben élnek. Emlékezem még reá, hogy néztem be egy ilyen cigány-villa belsejébe s remegtették meg lelkeket a költő szavai: „Ne kísérsd az isteneket és ne kívánd soha, soha meglátni, amit ők kegyesen éjszakával és homállyal takarnak el”. Bizonyára nem énekelte volna Lenau Miklós ennek láttára:

Magyarhoni utazásban
Úgy örült a szívem,
Amint eltűnt a nagy pusztán
Falu, bokor tölem.

Végre ismét vonaton ültünk; a mozdony hosszasan, elesen füttyölt, a sűrű füstfelhőbe burkolózó

kocsik
zakatol
forró A

A
sen bes
amelye
valamin
hallotta
Kolozsv
oláhok,
meg n
látogat
darabig
tisztele
evangé
tésére
Egysze
tatott
tunk. I
a leveg

E
állott
volna
akik n
csakne
ből sz
ligenci
virágk
és fog
megtil
a györ
készít
fejjele
is ott
jóság
ezen
állato
távol
abból
netes
hama
séges
honol
állhat
Saját
földb
ellen
s má
tulaj
tatna
esalá
sem
kellő
taná
kény
előre
folyt
azér
segí
ben

kocsik hosszú sorozata megindult s a vonat újra zakatolt az őszi időjárás mellett is még mindig forró Alföldön, Debreczen felé.

IV. Debreczen.

A hosszú utazás alatt Veress barátom érdekesen beszélte el azt a sok küzdelmet és vihart, amelyet a háború alatt s azután boldogtalan hazája, valamint saját családja átélt. Résztvevő szívvel hallottam még egyszer, hogy 1919 márczius végén Kolozsváron elragadta a halál tőle feleségét s az oláhok, református vallása miatt, nem engedték meg neki megboldogult felesége sírjának meglátogatását. Az általok megszállott területeken egy darabig nem is engedték meg a protestáns istentiszteletek megtartását. A protestáns papokat és evangélikus tanítókat az orthodox oláhok feljelentésére bebörtönözték, vagy egyházaikból elűzték. Egyszer csak félbeszakította elbeszélését s reá mutatott egy ideiglenes hídra, amelyen épen áthaladtunk. Ugyanis nem régen a főhidat a kommunisták a levegőbe röpítették.

Ezek miatt a fickók miatt Veress is közel állott a halálhoz. Mielőtt az oláhok megszállták volna Debreczen városát, a bolsevista vezérek, akik mint Oroszországban, úgy Magyarországon is csaknem kivétel nélkül, a zsidók „kiválasztott népéből” származtak, — elhatározták a debreczeni intelligencia kiirtását. Ezek az emberek, akik uralmuk virágkorában az alkohol tartalmú italok kimérését és fogyasztását vendéglőkben és magánházakban megtiltották, ők maguk pedig ugyancsak neki láttak a gyöngyöző tokaji bornak, — nem átalítottak listát készíteni, amely azok nevét tartalmazta, akiket egy fejjel meg kellett rövidíteni. Az én barátom neve is ott állott e nemes „pergament papír”-on, de a jóságos sors, a szerető gondviselés megakadályozta ezen az igazi magyar népnél rettegett és gyűlölt állatok gyalázatos cselekedetét. Hogy mennyire távol állott a magyarságtól a bolsevizmus, kitűnik abból, hogy a bolsevisták uralma, akik oly rettenetes és kegyetlenül bántak a lakossággal, csakhamar hajótörést szenvedett a magyar nép egészséges érzékén, úgy, hogy most már teljes nyugalom honol s a csaknem halálra kínzott nép ismét talpraállhatna, ha nem volna annyi nyomor és szenvedés. Saját szememmel győződtem meg arról, hogy a földbirtokosok és parasztok falun bőségben élnek, ellenben a városok lakói, különösen a hivatalnokok s más fix fizetésből élő egyének, mint a háború tulajdonképeni áldozatai, elkeseredett harcot folytatnak a megélhetésért. A hallatlan drágaság miatt családtagjaikat sem a szükséges élelmiszerekkel, sem a nélkülözhetetlen ruhadarabokkal nem tudják kellőképpen ellátni. A református tanítóképző-intézet tanárai szakadozott ruhákban, elnyűtt cipőkben kénytelenek járni. Barátom sem gondolta, hogy előre haladott korában oly keserves harcot kell folytatnia az élet szükséges javaiért. Nem tud épen azért eléggé hálás lenni, hogy váratlan helyről segítséget nyert, amely életét —, amelyet egy időben már teljesen megunt —, ismét elviselhetővé

teszi. De kollégái ma is hiányt szenvednek fehérneműben és ruházatban s azért nagy a hiány ezekben a cikkekben, mivel csekély jövedelmükből a legszükségesebbet sem tudják fedezni. Sőt az is gyakran előfordul, hogy gyermekeik nagyon is rossz cipőjük miatt, néhány napig nem mehetnek iskolába s várniok kell addig, míg végre valahonnan és valamiképen segítség érkezik.

Ilyen fölvilágosító, de a kedélyt és szívet megindító beszélgetések közben, amint azokat épen most leírtam, rohamosan közeledtünk célunkhoz. A vonat meglapátolta menetét. Primitív teherkocsik hosszú sorozata, amelyekben épen a már említett menekülők laknak gyermekeikkel és minden vagyónukkal, — egy állomás közelségét hirdette. Oda-künt élénk kiáltozás és tolongás támadt. Felhangzott a mozdonyvezető sípjelzése, a kalauz kinyitotta a kocsik ajtajait, ahol ez nem az utazó közönség által történt s kiáltotta: Debreczen. Először 1897 októberében csendült meg fülemben ez a név a téli félév kezdetén Baselben, az ottani alumneumban, a theologusok otthonában, amidőn nekem két theologus diák mutatkozott be: Kovács Lajos és Veress István. Évtizedek múltak el azóta, de a barátság megmaradt s reám nézve áldásos s elég becses volt. Természetesen az volt a célom, hogy a város számos, tiszta vendéglőinek egyikében szálljak meg. De tervem hajótörést szenvedett az én kedves barátom ama vendégszerető ajánlatán, hogy hajlékát úgy tekintsem, mint a sajátomét. És most ismerkedtem meg először barátom családjával. Második felesége — egy fiatalabb, finom műveltségű nő — Veressnek, első házasságából származó 3 fiával együtt rendkívül szívesen fogadott s megható módon gondoskodott korgó gyomruk szükségleteiről. Beszélgetésünk természetesen sok nehézséggel volt összekötve. Dr. Veressné csak magyarul beszél s az én nyelvkészletem pedig ebben a nyelvben oly csekély, hogy azzal nem sokáig boldogulhattam s ezért férjének, mint tolmácsnak kellett szerepelni. Ha azonban megtörtént, hogy ő nem volt jelen, akkor egyedül kellett magunkon segíteni s még most is mosolyogva gondolok arra, hogy amit nem értettünk meg, mint igyekeztünk pótolni élénk taglejtésekkel: a fejjel, karokkal s halandó testünk más tagjaival. Rendkívül érdekelt magától a háziasszonytól tudni meg, hogy mibe kerülnek azok a dolgok, amelyek testünk fejlesztésére és fenntartására szolgálnak. Meg is tudtam sok mindent, de ismét el is felejtettem. De feljegyeztem: 1 kiló disznózsír 200 korona; 20 köbméter tüzelőfa 3000 korona, ha jól értetem; egy tisztességes kalap 1000 korona; egy pár egyszerű harisnya 95 korona; egész közönséges ing 600 korona stb. Megjegyzem, hogy a magyar koronának négyszerte nagyobb az értéke, mint az osztrák koronának. Az árak azóta ismét hallatlan módon emelkedtek, mivel a magyar valuta jelenleg 0.45-re esett le, úgy, hogy nem kizárt dolog az állam csődbejutása, ami aztán kimondhatatlan szenvedést zúdít minden lakosra.

A következő napon megmutatta barátom a

magyar Alföld központjában fekvő várost. Több, mint 120 ezer lakosa van, amelyből 80.000 református. Ezen okból nevezik tudvalevőleg Magyarországon kálvinista Rómának. (Folyt. köv.)

Egyház

Lelkészbeiktatás.

Nyírmártonfalvának új lelkészét, Kovács Józsefet január 22-én iktatták be állásába. Az egyházmegye részéről a beiktatást Ajtay Jenő főjegyző végezte. I Sámuel 235. volt a beköszöntő textusa. A rajta felépített beszéd híven tükrözte vissza a magyar református lelkészt. A református lelkészt, ki hittestvéreinek az oláhok közötti szomorú sorsát látta és siratja; — és a magyar lelkészt, ki övével együtt karácsony éjszakáját is szabad ég alatt, a vagon dermesztő hidegében töltötte. Templom után a presbiteri gyűlésen fejeződött be a melegségben és szeretetben gazdag beiktatás.

Délben 120 terítékű bankett volt, melyen az új lelkész az egyházmegye képviselőjét üdvözlölte az egyház és község nevében. Előzőleg dr. Rézler Gábor szolgabíró mondott frenetikus tapsokat kiváltott felköszöntőt a Kormányzóra. Prényi Lajos főjegyző a presbitérium és község; Nagy Lajos ig. tanító vámospércsi megbízóinak; Ajtay Jenő pedig az egyházmegye nevében üdvözlöttek az új lelkészt, ki az oláhok között töltött életének nehéz óráira visszaemlékezve, övével együtt könyvekkel szemében mondott köszönetet a meleg fogadtatásért. Végül az egyházmegye képviselője mutatott rá arra az áldásos viszonyra, mely a közigazgatás és egyház összeüleléséből áll, köszöntvén dr. Rézler Gábor szolgabírót, Csécsi Samu járási tisztviselőt és Prényi Lajos főjegyzőt. Este az iskolában tartott vidám táncmulatság fejezte be a nyírmártonfalvaiaknak napsugaras, derűs ünnepnapját.

A—e.

Iskola

Exlibris gyűjtemény a debreczeni főiskolai nagykönyvtárban.

27. Köblös István és Áts Mária exlibrise. Zöld színű, szivalakú papírlapon aranybetűs, nyomtatott négy sorban: Köblös István (Áts Mária). Szerezte 1806. A tulajdonukat tevő könyv az 1805-iki pesti kiadású folió, fekete bőrkötésű rézgombvédős diszbiblia.

28. Ioh. Kribel. V. D. M. A rézmetszetű exlibris reproductiós mását a Gyűjtő Exlibrisfüzetében találhatjuk meg. A G. 19. alá besorozott, 1472-es Plinius kiadás és több más könyvészeti ritkaság fedelén találtam meg.

29. Josephus Wenc. Eques De Krisch. Warnecke nem ismeri. Mérete: 80:112. Rézmetszet.

Arannyal és ezüsttel vágott címer arany mezejében fekete jobb harántpólya, benne szívpaizs zöldmezejében ezüst szarufa. Vágott paizsfő ezüstmezejében palánkos vonal. Oromdíszek: két sisak, az egyikon koronából kinövő, a szívpaizst tartó arany medve, a másikon, koronából kinövő három struccotoll. A 17. századból való. Több földrajzi könyv fedelén találtam példányait.

30. Ernst Graf von Kueffstein. Warnecke 1075. sz.

31. Christian Leonhard Leuchtius, jogi doctor, nürnbergi tanácsnok, L. Warnecke 1148. sz.

32. Johann Michael a Loen. Heumann, göttingai akadémiai rézmetsző által készített exlibris a 18. század I. feléből. Tulajdonképpen ez az exlibris egyszerű mása a F. Fehr által ugyanennek a könyvtulajdonosnak készített exlibrisről. L. Warnecke 1189.

33. Joh. Peter Ludewig, jogtudós és történetíró 1719-iki exlibrisét. Warnecke 1206. sz.

34. Joh. Colquhoun Mackenzie névjegyszerű kis exlibrise a 19. századból.

35. Nic. Eman. Malacrida. Címeres exlibris. Kékmezőben várkapu, balfelől zászlót tartó álló oroszlán. Címertartók: két zászlót tartó álló oroszlán. Oromdíz: kilencágú koronával díszített sisak. Méret: 75:85. Rm.

36. Nagy Gábor-nak Varju Elemér említett cikkében ismertetett exlibrise.

37. Niczky Kristóf-nak Varju Elemér cikkében közölt exlibrise erősen megrongált állapotban.

38. Oberstain Pál. A G. 9 ó. számú könyv fedelének belsejét majdnem teljesen elfedi a könyvjelző, amelynek mérete 105:140. A címer vörössel és kézzel négyelt. Az első és negyedik ezüsttel kétszer vágott, egyszer hasított vörösmezőben ezüstcölöp. A 2. és 3. kékmezőben hármassal zöldhalmon lépegető piros nyelvű arany oroszlán. A címeren pásztorbot és püspöksüveg van. Felül, lejjebb lépcsőzetesen kisebbedő 10 sor írás: Pauli Ab Oberstain Carni, Artium Et Utr. Jiris Doctoris. D. G. Praepositi Viennen. Archiducatus Austriae & generalis studij ibidem supremi Cancellarij Archidiaconi in Reiffnitz, Frisingen, Veronen, Brixien, & V. atislavien Canonici, Sac. Caes. & Cathol. Maiestatis, ac Sereniss. Hungariae & Bohemiae &c. Regis Ferdinandi a Consilio &c. A címer alatt két sorban: Anno Domini MDXXVIII. A könyv címe: Comentationes condite a Philippo Beroaldo adiecta paraphrastica. Párisi 1512-ből való kiadás. A könyvfedelén még olvashatunk egy 1558-ból való kézírásos bejegyzést, amely szerint ezt a könyvet Sackh Farkas páduai polgár ajándékba adta Gerster Bertalannak. Az exlibrisen felül három sorban kézírás: D. Joan. Bugenh. Pomeranus. Si Christum discis, satis est, si cetera nescis; Si Christum nescis, nihil est, si cetera discis. Emez exlibrisnek legnagyobb érdekessége abban van, hogy az írás a nyomda munkája, míg az ábrázolás művészkéz közvetlen terméke.

(Folytatjuk.)

Nagy Lajos.

Halottaink

Bogdán János újlétai lelkipásztor hosszas és kínos szenvedés után, az elmúlt 1921. év karácsony első napjának éjszakáján 39 éves korában Újlétán meghalt. Az elhunyt 9 éven át volt az újlétai gyülekezet lelkésze. Elhunytát kiterjedt rokonság és három kicsi gyermek síratja, akik most már teljesen árvák, mert alig félévvel ezelőtt veszítették el édes anyjukat.

Berky Sándorné szül. Tolnay Lidia, hajdúbagosi lelkipásztortársunk hitvese 1921 december 27-én 41 éves korában jobblétre szenderült. Hü feleség, önfeláldozó anya, szeretett papné volt, akinek december 29-én történt temetésén kegyelettel jelent meg a gyülekezet minden tagja. Elhunytát bánatos férje és öt gyermeke gyászolja. Legyen áldott emlékezetük!

Különfélék

Az „Oceana” tengerhajózási részvénytársaság értesítette Debreczen sz. kir. város polgármesterét, hogy egyik hajóját, tekintettel dr. Baltazár Dezső püspök kiváló működésére, az ő lakóhelyéről „Debreczen”-nek nevezi el. Nagy ember nagy érdemeinek méltó elismerése. A szép levelet lapunk legközelebbi számában közölni fogjuk.

A Debreczeni Kálvinisták Templomegyesülete f. hó 2-án igen sikerült vallásos estélyt tartott a kollégium dísztermében. Közének után dr. Baltazár Dezső püspökünk értekezett mélyen járó bibliai tanulmány eredményeképpen arról, hogy mi módon rajzolódik elénk Mária a kánoni evangéliumokban. A termet zsúfolásig megtöltő közönség hálás tetszésnyilvánítással honorálta az előadást. Lelket emelő volt Nagy András énekvezérnek az új énekeskönyv szebb darabjainak bemutatása, valamint Csernyi Zoltán hittanhallgatónak átértelt szavalata (Szaboleska M.: Krisztus anyja). Az estélyt közének zárta be.

„A debreczeni magyar református egyház-község egyházfenntartó (Révész Bálint) alapítványa” amely évenkénti, szabályszerű (50%-os), örök gvarapodás módozata mellett, 1914 február tizenhatodikán 20 (húsz) koronával létesült, már 1922 január 1-én 21.430 (huszonegyszázharminc) korona tőkével rendelkezett. Az egyetemese konvent felügyelete alatt a M. Földhitelintézetnél kezelt magasztos célú alapítvánvra szánt kegyes adománvok az alap javára lebelvegett postai befizetési lapokon küldendők (hat koronától felfelé) a Földhitelintézethez. Ilyen lapokat Sass Béla egyetemi tanárnál (Debreczen, Péterfia-utca 33. szám) bármikor lehet kapni.

Egy kis statisztika. A trianoni béke végrehajtása után a tiszántúli egyházkerülethől megmaradt 13 egyházmegye (belőlük 8 csonkán), elszakított 1. Az anyaegyházakból megmaradt 348,

elszakított 254; társegyházakból megmaradt 3, elszakított 8; leányegyházakból maradt 9, elszakított 18, fiókegyházakból maradt 20, elszakított 33. Rendes lelkész van a megmaradt területen 360, az elszakított részen 257.

Vámospéresen jan. 15-én, 22-én és 29-én ismeretterjesztő előadás volt, amelyen Barta Dezső, Barta Dezsőné, Vass Rózsika, özv. Szalavszky Ferencné, Böde Ilonka, Deák Ferenc, Dobos Sándor, Takács Ferenc, Tóth Miklós és Balogh Gábor működött közre. Az előadó mindahárom estén Balogh Gábor tanító volt, aki 15-én „Akarat az életben”, 22-én „Járásmód az életben”, 29-én „Idő az életben” címmel értekezett köztetszésre.

A Csendes Perek februári száma meglelt és kedves vendég mindekinél, aki a bibliát szereti olvasni. Megrendelhető a kiadónál: ifi. Victor Jánosnál, Budapest, I. Bertalan-u. 24. III/1. Ára fél-évre 41 korona.

Helvethítés. Lapunk 29. oldalán az első oszlop 8. pontja alatt e helvett: „S lehet-e 1907-ben megerősített egyházi törvénnyel szemben” ez olvasandó: „S lehet-e 1907-ben hozott egyházi (kerületi) határozattal szemben”.

Háztartás. Középkorú magános nő aki az egyszerű polgári háztartáshoz ért és az ilyen háztartásban előforduló dolgok végzésére vállalkozik, jó otthonra talál gyermektelen idős házaspárnál. Havi díjazás és hosszabb idő elteltével megfelelő jutalom, megegyezés szerint. Levéleim: Fazekas Sándor ny. állami főreálisk. igazgató, Debreczen, Péterfia-utca 79. szám.

A kiadóhivatal kérése. Sem az előfizetési és hirdetési hátraléktartozások, sem a folyó évi előfizetések befizetésére vonatkozó kérésünknek nem következett be a kívánt eredménnyel, amennyiben csak kevesen küldték be eddig a tartozásokat. Nagyon tudtunk volna örüdeni, ha t. hátralékosaink kérésünk meghallgatásával lehetővé tették volna az egyenként való ismételt felkérések munkájának és költségének a kikerülését. Megismételjük hát a hátralékosokhoz intézett kérésünket.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
201—1922. szám.

Valamennyi középfokú iskola tekintetes igazgatóságának

A „Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének” a közszolgálati alkalmazottak felső- és középiskolákba járó gyermekei segélyezése tárgyában kibocsátott s a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által folyó évi január hó 5-én 33. eln. szám alatt hozzám leküldött hirdetményt alább közlöm.

Tisztelettel

Debreczen, 1922 január 19.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége.
Vezérttkárság: V., Országház-tér 11., Földművelésügyi minisztérium II. em., 219. Telefon: Földművelésügyi minisztérium 19. mellékállomás.
2737—1921. sz.

Hirdetmény.

A közszolgálati alkalmazottak felsőfokú és középfokú iskolába járó tanulógyermekének segélyezése.

I.

A közszolgálati alkalmazottak hatalmas gazdasági szervezete: a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási-, Termelő- és Értékesítő Szövetkezete 4 (négy) millió koronát bocsátott rendelkezésünkre avégből, hogy a közszolgálati alkalmazottak felsőfokú és középfokú iskolába járó tanulógyermekeit ennek az adományösszegnek felhasználásával segélyezzük.

A segélyezési akció Csonka-Magyarország egész területére kiterjed.

Tekintettel arra, hogy az adományozó gazdasági szervezet a polgári közszolgálati alkalmazottak intézménye, a segélyezés pedig ennek a gazdasági szervezetnek üzleti jövedelméből nyeri pénzalapját, — a segélyezésben csakis a polgári közszolgálati alkalmazottak gyermekei részesülhetnek. Közszolgálatban álló tisztviselőknek és egyéb közszolgálati alkalmazottaknak, valamint a tényleges és nyugdíjas közszolgálati alkalmazottaknak, továbbá ilyenek özvegyeinek gyermekei és szülőtlenn árvaik között megkülönböztetés nincsen, vagyis a felsorolt kategóriákba tartozó közszolgálati alkalmazottak gyermekei — amennyiben a segélyezés feltételei fennforognak — egyaránt részesülhetnek segélyben.

Az adományozó rendelkezésének megfelelően a segélyezésben első sorban a szegény sorban levő közszolgálati alkalmazottak (nyugdíjasok, özvegyek) gyermekei, ezek közül pedig a jobb előmenetelűek részesülhetnek.

A segélyezés nevei a következők:

- A) a felsőfokú iskolába járó tanulóknál
 - a) élelmezési segély,
 - b) tankönyv, tanszer és egyéb taneszközök beszerzésére nyújtott segély,
 - c) ruházati segély és
 - d) esetlegesen pénzsegély.
- B) A középfokú iskolákba járó tanulóknál
 - a) ruházati segély,
 - b) tanszersegély és
 - c) esetlegesen pénzsegély.

Amennyire csak lehetséges, a segélyezés az élelmezésnek természetben történő biztosításával, továbbá természetben nyújtott szükségleti cikkeknek kiadásával bonyolítottatik le.

A segélykérvények felett Szövetségünknek külön célra kiküldött szakbizottságai döntenek.

Az élelmezési segélyek engedélyezésénél alapelv, hogy akik családotknál étkeznek, azok után élelmezési segély nem engedélyezhető. Élelmezési segélyben csakis azok a felsőfokú iskolákba járó diákok részesülhetnek, akiknek ellátását vagy már valamelyik jól működő menzának keretei között, vagy más intézménynél lehet biztosítani.

A ruházati segélykérelmek elbírálásánál figyelembe jön, hogy a tanuló a m. kir. kormánynak legközelebb meginduló ruházati akciójánál az igényjogosultak között mennyiben szerepel?

Aki kifejezetten pénzsegélyt kér, annak ezt a körülményt alaposan megindokolni s a különös rászorultságot lehetőleg okmányokkal is igazolni kell.

A segélyezés maximális értékhatára: egy elkészített télikabát vagy egy öltözet ruha értéke.

II.

A segélyezésért való folyamodás módja.

A segélyezésre csakis azoknak a nyomtatványoknak felhasználásával lehet folyamodni, emelyleket készletenként összeállítva, minden folyamodni akaró igényjogosultnak Szövetségünk rendelkezésre bocsát.

A nyomtatványok 1922 január 3-tól rendelkezésre állanak. A nyomtatványokat kérőknek — amennyiben a nyomtatványoknak postai úton való megküldését kérik — a válaszbélyeget mellékelniök kell. Szövetségünk vezérttkársága gondoskodik arról, hogy azok részére, kik a nyomtatványoknak postán való megküldését kérik, a nyomtatványok ily irányú kívánság kifejezésekor azonnal megküldessenek. A postaköltség megtakarítása céljából az egyes iskolaigazgatóságok a folyamodni akaró közszolgálati alkalmazottak oda járó gyermekei részére a nyomtatványokat csoportosan is kérhetik.

Csakis a nyomtatványokon levő útmutatásnak megfelelően, vagyis szabályszerűen kiállított, az előírt nyomtatványokkal felszerelt és az útmutatásnak megfelelően záradékolt (igazolt) kérvények vétetnek figyelembe.

A helyesen kitöltött s szabályszerűen kiállított mellékletekkel ellátott kérvényeket nem a Szövetséghez, hanem ahhoz az iskolaigazgatósághoz (dékáni hivatalhoz stb.) kell benyújtani, ahová az a tanuló jár, aki után a szülő (gyám) folyamodik. Magántanulók után a kérvényeket ahhoz az iskolaigazgatósághoz kell benyújtani, amelynek — a segélyre szoruló — a magántanulója.

III.

A kérvények továbbítása az iskolaigazgatóságok részéről a Szövetséghez.

Mint előbb említve volt, a kérvényeket a folyamodók ahhoz az iskolaigazgatósághoz nyújtják be, ahová az a tanuló jár, ki után a szülő (gyám) segélyért folyamodik. Az iskolaigazgatóságok a kérvénynek az ő felhasználásukra szolgáló részét kitöltik, az esetleges megjegyzéseiket a kérvényre rávezetik, a bevezetetteket aláírással és az iskola pecsétjével igazolják.

A fentiek szerint kezelt kérvényeket az iskolaigazgatóságok három (3) csoportban küldik be a Szövetséghez.

1. Az 1922. év január 30-ig beérkezett kérvényeket ezen a napon,

2. az 1922. év február 15-ig beérkezett kérvényeket ezen a napon,

3. az 1922. év február 28-ig beérkezett kérvényeket ezen a napon.

IV.

A kérvények elbírálása és az engedélyezett segélyek kiadása a KANSz. részéről.

A KANSz. az első csoportként betervezett kérvényeket 1922 február 15-én, a második csoportként betervezett kérvényeket 1922 február 28-án, a harmadik csoportként betervezett kérvényeket 1922 március 15-én intézi el. Az engedélyezett segélyről a folyamodó a kérvényben megadott címre kap értesítést az átvétel módjának és feltételeinek közlése mellett.

V.

Külön eljárás az egyes felsőfokú iskoláknál működő menzák (a tanulók étkezését biztosító intézmények) vezetőségénél.

Azok a menzák (intézmények), amelyek egyes felsőfokú iskolák mellett működésben vannak és hivatásukat betöltik, 1922. év január 30-ig terjesztik be a KANSz. vezértitkárságához a náluk étkező azoknak a tanulóknak a névjegyzékét, akik olyan közszolgálati alkalmazottaknak a gyermekei, kik a hirdetmény I. pontjában foglaltak szerint a segélyezésnél figyelembe vehetők. A névjegyzékbe felvettek után a segélykéréshez szükséges nyomtatványokat — a II. pontnak megfelelően egyenként ki kell állítani és ezeket a névjegyzékhez mellékelni kell.

VI.

Általános figyelmeztetések.

Aki a kérvénybe valótlán adatokat állít be, annak a kérelme figyelembe nem vétetik.

Mindenkinek saját érdekében áll, hogy segélykérvénye az iskolaigazgatóságok által továbbított első csoportban kerüljön a Szövetséghez, mert a később beérkező kérelmek — pénzalap elégtelensége miatt — esetleg már nem lesznek figyelembe vehetők.

Protekció nincsen! A kérvényeket a megbízható adatok maguk pártfogolják!.

Mindezek után Szövetségünknek még a következő figyelmeztető kérése van a segélyzettekhez:

Ha majd tehetitek, sohse mulasszátok el, hogy segítsétek a reászoruló embertársaitokat!

Legyetek igazlelkű, becsületes magyarok, szeressétek Hazátokat mindenekfelett és szenteljétek életeteket a magyarság boldogabb jövőjének.

Nem volna célja jelen küzdelmeinknek, ha nem hinnők, hogy ez így lesz!

Budapest, 1921 december 24.

A Közzolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének elnöksége:

Kelety Dénes s. k.
elnök.

Dr. Erdős Béla s. k.
vezértitkár.

Arató Gyula s. k.
ügyv. elnök.

A Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Minisztertől.

33—1922. eln. szám.

Az összes egyetemek Rektorainak, az összes főiskolák Igazgatóinak (Rektorainak, Dékánjainak) és valamennyi közép- és felsőfokú iskola Igazgatóinak.

A „Közzolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének“ a közzolgálati alkalmazottak felső- és középfokú iskolába járó gyermekei segélyezése tárgyában kibocsátott hirdetményét azzal küldöm meg Címnek, hogy a kérvényeket a megfelelő rovatoknak a maga részéről történt kitöltése után a hirdetmény III. fejezetében megállapított 3 csoportban a fentnevezett Szövetséghez a kitűzött határidőre juttassa el.

Budapest, 1922. évi január hó 5-én.

Vass.

373—1922. szám.

Pályázat.

A békésbánati református egyházmegyébe kebelezett szentesi református egyházközség megüresedett felsőpárti lelkészi állására pályázatot hirdetek.

Javadalom:

1. Keszpenz az egyház pénztárából 1860 kor., havi előzetes részletekben fizetve.

2. Egy régi telek lelkészi javadalmi föld az összes hozzatartozó s a lelkész által eddig élvezeti jarandosagokkal. E földek adóját a 18—1918. sz. presbiteri határozat értelmében 1917. évi január 1-től a szentesi református egyház fizeti. Amennyiben e föld, vagy valamelyik rész eladatik, vagy kisajátítatik, az eladási ár a takarekpénztárba nevezendő s annak kamatai a lelkészt illetik.

3. Tisztességes lakás a felsőpárti lelkészlakon.

4. Stola. A uszantuli református egyházkerület 181—1918. sz. határozata alapján a szentesi református presbiterium 86—1918. sz. határozatával megállapított stola-díjak, a gondozása alá eső kor hűveim végzett szertartások után.

5. Keresztesesi- és esketési stola-díjak megváltása lejeben a 86—1918. sz. presbiteri határozat alapján 1918. év szeptember hó 1-től évi 700 korona, előzetes havi részletekben az egyház pénztárából. Ezen megváltási összeg ellenében tartozik a lelkész a kereszteselést és esketést nemcsak a templomban, az istentiszteletekkel összefüggésben, hanem a hivatalos órák alatt a lelkészlakon is díj nélkül végezni; nemkülönben díj nélkül köteles szükség esetén a szülők kívánságára a beteg gyermekeket kint a háznál megkeresztelni. A rendkívüli időben és helyen végzett kereszteselésekért és esketésekkért a 86—1918. sz. presbiteri határozatban megállapított, esetleg később az egyházi hatóságok által megállapítandó díjak illetik meg.

6. Vendéglátásért egyházi hivatalos látogatás alkalmával 40 korona.

Köteleességek:

Egy az általa fizetett és rendelkezése alatt álló segédlelkész segítségével:

I. Az összes istentiszteleti és szertartási cselekmények végzése a felsőpart református templomnál.

II. Az e templomhoz tartozó körzetben lakó református hívek teljes lelki gondozása és minden szertartással ellátása.

III. A II., azaz a felsőpart parókiális körvezetése.

IV. Az anyakönyvek vezetése a saját területén végzett egyházi szertartásokról.

Jegyzet. 1. A megválasztandó lelkész természetbeni javadalmát kezezi: egy régi telek lelkészi javadalmi föld az összes hozzátartozó járandóságokkal, melyek közül a telekföld Vekerhát járandóságai: jaksori, szentlászlói és alsórézsi hártárban vannak. 2. Az új lelkész állását 1922 július hó 1-én foglalja el s a lelkészi állással járó javadalmak is ezen időtől illetik meg, úgy azonban, hogy a természetbeni földjavadalmak tényleges használatába 1922. év október hó 1-én, a következő gazdasági év kezdetén jut, a folyó gazdasági év jövedelméből július, augusztus és szeptember hónapokra eső 3/12 rész illeti meg, melyet is, miután a 177—1921. sz. presbiteri határozattal ezen lelkészi állás folyó gazdasági évi összes, még hátralékban levő jövedelmét az egyház szedeti be és mint letétet kezeli — az egyház pénztára fog a megválasztandó lelkész részére kifizetni. 3. Az új lelkész a vekerhádi tanyaföldön elődje által tett összes beruházásokat megváltani köteles.

Pályázati határidő: 1922 február hó 26.

A pályázati kérvények felszerelve Harsányi Pál esperes címére küldendők, Gyoma (Békés vm.). Debreczen, 1922 január hó 31.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A jándi református egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett II. tanítói állásra.

Javadalom: egyháztól évi 100 korona, törvényes lakbér, fűtéshez hozzájárulás, továbbá államszegély.

Kötelessége a rábizott osztályok vezetése; ha férfi, kántor akadályoztatása esetén helyettesítés, ha nő, kézimunka tanítás.

Magános tanítónők, vagy nőtlen férfiak kelően felszerelt pályázatukat február 20-ig iskolaszéki elnökhöz, Jánd (Bereg m., p. V.-namény) küldjék. Állás azonnal elfoglalandó.

Iskolaszék.

334—1922. szám.

Pályázat.

A hevesnagykunsági református egyházmegegyébe kebeleztetett törökszentmiklósi református egyházközségben az E. T. II. t.-c. 4. §. d) pontja alapján megüresedett egyik lelkészi állásra pályázat hirdettetik.

Javadalom: 1. Törzsfizetés az egyházközség pénztárából évnegyedenként előlegesen készpénzben fizetve 2040 korona.

2. Huszonholyc (28) kis hold, 104 □-öl föld

haszonélvezete, melynek mindennemű adóját az egyház fizeti.

3. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint.

4. Lakás természetben, melléképületekkel.

A régebbi díjlevélben szereplő összes naturáliák újabb megváltása az idevonatkozó egyházkerületi és zsinati határozat szerint rendezés alatt áll.

Köteleességek: I. Az általános lelkészi és iskolaszéki teendők teljesítése.

II. Hitoktatás a polgári fiú- és leányiskolában, lelkésztársával négy évenként cserélgetve e munkamezőket; hitoktatás a városi konfirmándusok és az ismételőiskolások egyik rendbeli növendékseregével, lelkésztársával évenként nemük szerint cserélgetve e növendéksereget; hitoktatás a pusztákról, tanyákról télenként begyűjtetni szokott konfirmándus fiúk-lányoknál az egyik, az iparostanonciskolai fiúknál a másik évben, lelkésztársával évente váltogatva fel egymást e munkánál.

Az önálló hitoktatói állás szervezése után csak a konfirmációi oktatás marad a II. tétel alatti köteleességek közül.

Az állás 1922 október 1-én foglalandó el.

Pályázati kérvények kelően felszerelve 1922 február hó 26-ig Török Imre esperes címére, Kisújszállásra, küldendők.

Debreczen, 1922 január 27.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Kérem a pályázandó lelkésztársakat, hogy kérvényeik mellé csatoljanak az okmányaik majdani ajánlott visszaküldéséhez szükséges postabélyegget. Török Imre, esperes.

Most jelent meg! Tárgymutató

a magyar reformátusok

új **Énekeskönyvéhez.**

Készítette: **Uray Sándor**
debreczeni református lelkész.

Ára: 10 korona.

A pénz előleges beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó

„Méliusz“ könyvkereskedés
Debreczen, Ferenc József-út 26.

Az új Énekeskönyv

ugyanott kapható

papirkötésben . . . ára 42 K

félvászon kötésben . . . 44 K

egészvászonn kötésben . . . 54 K

Ezen árakból egyházak és iskoláknak egyes példányok megrendelésénél 10%, 50 példány és azonfelüli megrendeléseknél 25% kedvezmény jár.